
ΣΤΟ ΕΛΕΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ 520 ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΜΑΣ

Ο υπό έκδοση Τόμος Κατεχομένων Εκκλησιών, αναμένεται να βρει στέγη σε πολλά πανεπιστήμια και βιβλιοθήκες του εξωτερικού και ν' αποτελέσει αψευδή μάρτυρα για το πραγματικό μέγεθος του προβλήματος

Εκτεθειμένα στην τουρκική καταστροφική μανία, η οποία εκδηλώνεται ποικιλοτρόπως, παραμένουν για 26η χρονιά, τα κατεχόμενα εκκλησιαστικά μνημεία της Κύπρου, Βανδαλισμοί σε εκκλησίες και αρχαία μνημεία καταστροφές, λεηλασίες, κλοπές, μετατροπές χριστιανικών ναών σε οθωμανικά τεμένη-τζαμιά, συλλόγους, μπαρ, σταύλους ζώων και αποθήκες, ακόμα και ολοκληρωτικές κατεδαφίσεις, που έρχονται συνεχώς στην επιφάνεια, αποτελούν στίγμα για τον πολιτισμένο σήμερα κόσμο, ο οποίος αρκείται να παρακολουθεί το έγκλημα που διαπράττεται σε βάρος του Κυπριακού Ελληνισμού, αλλά και της ανθρωπότητας ολόκληρης.

Χριστάκης Ευσταθίου

Στον αγώνα για τη διατήρηση και διάσωση της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής ταυτότητας της Κύπρου, πρωτοστατεί η Βυζαντινή Ακαδημία Κύπρου, η οποία έχει ευαισθητοποιηθεί ιδιαίτερα στο θέμα της σύλησης και καταστροφής των εκκλησιαστικών μας μνημείων στα κατεχόμενα. Οι συνεχείς και επίπονες προσπάθειες κατά τα τελευταία χρόνια, στο επίπεδο της έρευνας, έδωσαν τη δυνατότητα συλλογής μεγάλου αριθμού πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση των ναών μας στα κατεχόμενα, ενώ ταυτόχρονα φωτογραφικά ντοκουμέντα, βγαίνουν ίσως για πρώτη φορά στην επιφά-

νεια.

Στον υπό έκδοση, από τη Βυζαντινή Ακαδημία Κύπρου, «Τόμο των Κατεχομένων Εκκλησιών», περιλαμβάνονται όλες οι σχετικές πληροφορίες και τα φωτογραφικά ντοκουμέντα για τις κατεχόμενες εκκλησίες και θρησκευτικά μνημεία μας και ίσως για πρώτη φορά, τόσο σφαιρικά και ολοκληρωμένα. Οι εκκλησίες που όχι μόνο έχουν αφεθεί πλήρως εκτεθειμένες στη φθορά του χρόνου, αλλά και βρίσκονται μονίμως στο στόχαστρο της καταστροφικής μανίας του εισβολέα, γίνεται γνωστό ότι αριθμούν 520 και αποτελούν σύμβολο, το οποίο εκφεύγει των στενών Κυπριακών

ορίων και θυμίζει ότι η πορεία προς την ισότητα, την ειρήνη και το σεβασμό της θρησκείας μεταξύ των λαών, δεν είναι εύκολη. Μέσα από τις μαρτυρίες και τα ντοκουμέντα, αναδύεται η δραματική κατάσταση, στην οποία έχουν περιέλθει πολλά εκκλησιαστικά μας μνημεία και αποτελεί αψευδή μάρτυρα για το έγκλημα που συντελείται στο νησί μας. Η πρώτη έκδοση του Τόμου, τον οποίο χαιρετίζουν, μεταξύ άλλων, ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα γίνει στην Αγγλική, με σκοπό να καταλάβει θέση σε Πανεπιστήμια και βιβλιοθήκες ξένων χωρών, ώστε να προσφέρει ισχυρή μαρτυρία για το μέγεθος του προβλήματος και να ευαισθητοποιήσει κέντρα λήψης αποφάσεων. Θ' ακολουθήσει έκδοση του Τόμου και στην Ελληνική, ενώ να σημειωθεί ότι η έρευνα για συλλογή στοιχείων και φωτογραφικών ντοκουμέντων θα βρίσκεται συνεχώς σε εξέλιξη, μέχρι την επιστροφή των μνημείων στους νόμιμους κατοίκους του νησιού. Για την όλη προσπάθεια και το πνεύμα του εγχειρήματος που έχει αναληφθεί ο προνοητής της Βυζαντινής Ακαδημίας Κύπρου δρ Π/Δημοσθένης Δημοσθένους, αναφέρει:

Σύγχρονη έκδοση, που επιχειρεί να δώσει μια εικόνα του πραγματικού μεγέθους των προβλημάτων που

προκύπτουν σαν συνέπεια της βάρβαρης τουρκικής εισβολής που συνεχίζεται στην Κύπρο για 26η χρονιά. Η Βυζαντινή Ακαδημία Κύπρου μέσω του «Τόμου Κατεχομένων Εκκλησιών» κατάφερε να μπει βαθύτερα στο πρόβλημα, συλλέγοντας διακρως πληροφορίες από πρόσφυγες, προσφυγικούς δήμους, σωματεία ή οργανώσεις, από έντυπα ή προσφυγικές εφημερίδες. Η προσπάθεια ακόμα συνεχίζεται και η πορεία των ερευνών δεν διαγράφεται εύκολη, αφού το κύμα των διαρρήξεων, κλοπών, λεηλασιών, πυρπολήσεων, κατεδαφίσεων ή βανδαλισμών εναντίον των εκκλησιαστικών μας μνημείων συνεχίζεται, ενώ η Τουρκία δεν συνεργάζεται πάνω στο θέμα αυτό.

Κάθε προσπάθεια διαμαρτυρίας, αν φαινομενικά έπεσε στο κενό, στην πραγματικότητα όμως υπάρχει και συλλέγεται μέσα στην προσπάθεια αυτή της Βυζαντινής Ακαδημίας, φυλάγεται δε και αρχειοθετείται ώστε να μπορέσει η Κύπρος ακατάπαυστα να εκπέμπει φωνή διαμαρτυρίας για την αδικία που διενεργείται σε βάρος της.

Η Κυπριακή λογοτεχνία, καθώς επίσης και οι οραματισμοί μεγάλου μέρους των συγγραφέων της Κύπρου, περνούν μέσα από ένα χείμαρρο που αντιτάσσεται στην καταπίεση εναντίον της Κύπρου που

συνεχίζεται. Αυτό το γεγονός, αποτελεί λογοτεχνικό επίτευγμα της τελευταίας εικοσιπενταετίας του αιώνα μας, που είναι οριακός του τέλους της δεύτερης χιλιετηρίδας. Η αγωνιώδης προσπάθεια των ισχυρών της γης, αλλά ιδιαίτερα των ατλαντικών λαών, να βρουν νέους τρόπους καταδυνάστευσης στη γη, μπορεί να χαρακτηριστεί με ένα μόνο όνομα σαν νέο-αποικιοκρατία. Το ένδοξο

ένα πολύτιμο στολίδι όχι μόνο για την ουσία της προσφυγικής φιλολογίας και λογοτεχνίας. Είναι επίσης ένα σήμα κατατεθέν, μια διεθνής πρόκληση για τους λαούς της γης είτε μικροί είναι είτε μεγάλοι, να κρατούν πάντα άγρυπνες φρουρές στις επάλξεις για τα δίκαια, την ισότητα και την ειρηνική συμβίωση μεταξύ των ανθρώπων, ανεξαρτήτως έθνους, θρησκείας ή φυλής. Η μεγάλη αγάπη που πολλοί

Άγιος Γεώργιος στον Καραβά

παρελθόν της Κύπρου εναντίον της αποικιοκρατίας με τους γνωστούς αγώνες του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, είναι

ξένοι τρέφουν για την Κύπρο, το ότι πολλοί επισκέφθηκαν το νησί κατά το πλείστον σαν τουρίστες ή σαν μέλη

διεθνών συνεδρίων και οργανισμών, φέρνει τους Κυπρίους μπροστά στην ευθύνη για όλο και πιο έντονη ενημέρωση για το πρόβλημα της συνέχισης της τουρκικής εισβολής και των συνεπειών της πάνω στις 520 κατεχόμενες εκκλησίες μας. Η συνέχιση της τουρκικής στρατιωτικής κατοχής σημαδεύει την Κύπρο για πολλοστή χρονιά, και η δύναμη των όπλων κρατά δύο λαούς χωρισμένους ενώ πριν ζούσαν αρμονικά και ευτυχημένα. Ο εποικισμός από μέρους της Τουρκίας με εποίκους από την Τουρκία, δείχνει την προσπάθεια βίαιης αλλαγής του δημογραφικού χαρακτήρα του νησιού, με επιπτώσεις επίσης πάνω στα εκκλησιαστικά μνημεία της Κύπρου. Ισχυρίζονται την μετατροπή ιερών ναών σε τεμένη, τη στιγμή που κανείς δεν τους έδωσε αυτό το δικαίωμα, ούτε από την επίσημη κυβέρνηση της Δημοκρατίας ούτε από τους πρόσφυγες, οι οποίοι εξεδιώχθηκαν βίαια από τα σπίτια τους. Εικοσιέξηχρονα συνέχισης της τουρκικής εισβολής εις βάρος της Κύπρου, δεν είναι αρκετά για να αλλάξουν τη θέληση του Κυπρίου. Κάθε κατεχόμενος ναός προσκαλεί και κάθε πέτρα φωνάζει το δικαίωμα του μικρού αυτού τόπου. Το 70% των προσφύγων ζουν ακόμα σε καταυλισμούς και θα παραμείνουν πρόσφυγες μέχρι την οριστική επιστροφή στα σπίτια, τις εκκλησίες και

τις περιουσίες τους υπό συνθήκες ασφαλείας.

Η συνέχιση του αγώνα για επιστροφή από μέρους της Κύπρου, για τρίτη δεκαετία, φέρνει την Κύπρο σαν Εκκλησία και σαν Κυπριακή Δημοκρατία σε μια διεθνή υπόληψη. Σ' αυτό συμβάλλει στο μέγιστο βαθμό η έκδοση του «Τόμου των Κατεχομένων Εκκλησιών» γιατί δίνει την πραγματική εικόνα αυτή να μπορέσει να φιλοξενηθεί στα σημαντικότερα πανεπιστήμια και στις πιο φημισμένες βιβλιοθήκες του κόσμου. Η τακτική των εχθρών της ειρήνης εναντίον της Κύπρου, δεν είναι ένα μοναδικό παράδειγμα. Έχει αναπτυχθεί η ίδια ακριβώς και στο Λίβανο και στα Βαλκάνια κατά τρόπο που καταδεικνύεται ότι πρόκειται για μια παρένθεση και μόνο, αφού τελικά το δίκαιο θα επικρατήσει.

Πρόβλημα κατεχομένων εκκλησιών υπάρχει και σε άλλα μέρη της γης, όπως στη σημερινή Τουρκία, ανατολική και δυτική, στα Βαλκάνια, σε χώρες που περιβάλλουν τον Εύξεινο Πόντο, στη Μεσοποταμία. Η καταστροφή είναι το ίδιο πρόβλημα για όλες τις περιπτώσεις. Είτε η κατάκτηση από άλλο έθνος όπως η εισβολή και κατοχή στην Κύπρο, είτε η επιβολή ανήθικων συμβάσεων που δυστυχώς θέλουν να τις ονομάζουν διεθνείς, όπως στην περίπτωση της Μικράς Ασίας. Είτε η ύπαρξη αντιχρι-

στιανικών καθεστώτων , όπως στις χώρες της πρώην Σοβιετικής επιρροής, είτε ο θρησκευτικός φανατισμός, με την περίπτωση των καταστρεμμένων εκκλησιών της Μεσαποταμίας. Όλες οι περιπτώσεις μπορούν να έχουν μια προσέγγιση, αν ο ερευνητής ξεκινήσει από την περίπτωση της Κύπρου, λόγω του μικρού χώρου και του μεγάλου αριθμού των εκκλησιαστικών μνημείων, τα οποία φιλοξενεί.

από τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους μέχρι και τη δεκαετία του 70, έδωσε και δίνει μια ανεξάντλητη εικόνα για μελέτη και έρευνα, από μελετητές, και επιστήμονες αλλά πολύ περισσότερο, η σημασία τους είναι μέγιστη αφού υπάρχουν παντού στην ελεύθερη Κύπρο πρόσφυγες που περιμένουν την ευλογημένη ημέρα της επιστροφής και της λατρείας του Θεού σ' αυτούς τους σήμερα κατεχόμενους ναούς μας.

Αγία Παρασκευή στην Αγκαστίνα

Ο χαρακτήρας των μνημείων αυτών είναι κάτι το μοναδικό για την παγκόσμια ιστορία. Η χρονολόγηση τους

Στην Κύπρο, η ειρήνη απειλείται γιατί δεν υπάρχει σεβασμός της δικαιοσύνης. Ολόκληρο το νησί είναι γεμάτο

από εκκλησίες και 520 από αυτές απειλούνται από σωρεία προβλημάτων, τα οποία η Τουρκία εκτρέφει εκβιαστικά εναντίον της Κύπρου.

Σήμερα, λίγους μήνες πριν την τρίτη χιλιετηρίδα, ο «Τόμος των Κατεχομένων Εκκλησιών» ανοίγεται μπροστά στα μάτια της ανθρωπότητας. Μια μικρή Κύπρος ζητά τα δίκαια της και είναι βέβαιο ότι δεν κοστίζει τίποτε στους ισχυρούς της γης για να τη δικαιώσουν.

Έχει αναπτυχθεί στην Κύπρο μια παράδοση φιλολογίας που περιλαμβάνει ομιλίες προσφυγικών σωματείων, περιγραφές των κατεχομένων, από πρόσφυγες όλων των ηλικιών από την παιδική μέχρι και τη γεροντική ηλικία, ενθυμήσεις αλλά και ιστορικά στοιχεία που αφορούν τις κατεχόμενες σήμερα εκκλησίες και περιουσίες των 50.000 νοικοκυριών που βίαια εγκαταλείφθηκαν υπό την απειλή των όπλων της Τουρκίας, καλύπτει, όπως είπαμε, στην Κύπρο την τελευταία εικοσιπενταετία του αιώνα μας. Σαν αρχή γι' αυτήν την ιστορική δουλειά, η οποία είναι ιδρώτας προσφύγων και των τριών ηλικιών, μπορούμε να θεωρήσουμε άριστα το πρόγραμμα που ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος εξεφώνησε στις ομιλίες του μετά την τουρκική εισβολή, προσκαλώντας το λαό σε μακροχρόνιο αγώνα. Το ίδιο ακριβώς συνέχισε και

συνεχίζει ο νυν διάδοχος του Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος. Αυτή η αδούλωτη φιλολογία, η οποία χαρακτηρίζει τους κόπους και τους οραματισμούς του λαού της Κύπρου για δικαίωση, βρίσκεται στη συντριπτική της πλειονότητα στην Ελληνική γλώσσα. Ένας από τους λόγους που σε μεγάλο βαθμό απειλούν με αποδιεθνοποίηση το πρόβλημα της Κύπρου, είναι και αυτός. Γι' αυτό γίνεται προσπάθεια ενθάρρυνσης για συγγραφή ή μεταγλώττιση της φιλολογίας αυτής στην Αγγλική τουλάχιστον γλώσσα. Τώρα που η Κύπρος βρίσκεται στην είσοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και των Διεθνών Οργανισμών που θα σημαδέψουν την ιστορία της τρίτης χιλιετίας, αυτό είναι αναγκαιότατο. Γιατί η Κύπρος πρέπει να μείνει πάντα μικρό πρότυπο-υπόδειγμα λαού που αγωνίζεται. Ο «Τόμος Κατεχομένων Εκκλησιών» είναι μόνο μια αρχή. Η Βυζαντινή Ακαδημία Κύπρου προσπαθεί να δημιουργήσει πρόγραμμα μετάφρασης και μεταγλώττισης της αδούλωτης φιλολογίας, η οποία να κατατάσσεται Κυπριολογικά από τη μία, από την άλλη δε να κηρύσσεται σε όλο τον κόσμο με γλώσσες που έχουν διεθνή χρήση.